

**Qorti tal-Magistrati (Malta)
Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali**

Magistrat Dr. Doreen Clarke LL.D.

Illum 13 ta' Settembru 2021

**Il-Pulizija
(Spettur Sarah Kathleen Zerafa)**

vs

Clint Zammit

Kumpilazzjoni Nru: 432/2015

Il-Qorti

Rat l-akkuzi migjuba kontra l-imsemmi Clint Zammit, ta' 32 sena, bin George u Bernardette nee' Abela, imwieled Pieta' fl-14 ta' Dicembru 1988, residenti fil-fond bin-numru 34, Triq Pinto, Hal-Qormi u detentur tal-karta ta' l-identita' bin-numru 572888(M).

Akkuzat talli fit-28 ta' Marzu 2014 u xi zminijiet wara mill-fabbrika li tinsab fil-Qasam Industrijali San Gwann u/jew f'dawn il-gzejjer ikkommetta serq ta' forklifter Toyota numru ta' registrazzjoni ABH 796, generator u ghodod ohra u/jew oggetti ohra liema serq hu aggravat bil-valur li jeccedi l-elfejn tliet mija u disgha u ghoxrin Euro u sebgha u tletin centezmu (€2329.37), mezz, hin u lok ghad-detriment ta' Leonard Cuschieri u Francis Savier Borg u/jew persuni ohra.

Ukoll talli fiz-zminijiet bejn it-28 ta' Marzu 2014 u t-12 ta' April 2014 taht l-istess cirkustanzi xjentement laqa' ghandu jew xtara hwejjeg misruqa, mehuda

b'qerq, jew akkwistati b'reat sew jekk dan sar f'Malta jew barra minn Malta, jew, xjentement kull mod li jkun indahal sabiex ibieghhom jew imexxihom, u cioe' laqa' ghandu forklifter Toyota numru tar-registrazzjoni ABH 796 u/jew oggetti ohra.

Ukoll talli fl-istess cirkustanza volontarjament hassar, ghamel hsara, jew gharraq hwejjeg haddiehor mobbli jew immobbli u cioe' ghamel hsara fuq forklifter Toyota numru ta' registrazzjoni ABH 796, liema hsara ma tiskorrix elfejn u hames mitt Euro (€2500) izda izjed minn mitejn u hamsin Euro (€250).

U b'hekk irrenda ruhu recediv ai termini tal-artikoli 49, 50 u 289 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat in-nota ta'l-Avukat Generali permezz ta' liema baghat lill-imputat biex jigi gudikat minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali bi procedura sommarja kif mahsub f'l-artikoli:

- 17, 31 u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- 261(b)(c)(e)(f), 263, 269, 270, 279(b), 280(2) u 281(b) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- 334 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- 325(1) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta; u
- 49, 50 u 289 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat li l-imputat ma kellux oggezzjoni li l-kawza titkompli bi procedura sommarja.

Semghet il-provi.

Rat l-atti processwali.

Ikkunsidrat

Il-Provi

Illi l-ufficjal prosekutur **I-Ispettur Spiridione Zammit** xehed¹ u spjega li f'l-1 ta' April 2014 certu Francis Borg kien irrapporta s-serq ta' fork lifter (b'numru ta' registrazzjoni ABH 796) minn fabbrika f'San Gwann Industrial Estate; dan il-fork lifter kien orange bil-griz. Flimkien mal-fork lifter kienu insterqu ukoll generator u xi oggetti ohra. Fil-15 ta' Mejju 2014 il-pulizija irciviet informazzjoni li dak il-fork lifter kien qiegħed Rahal-l-Gdid, f'scrap yard ta' JAC Steel Company Limited f' Garibaldi Street. Il-Pulizija marret fuq il-post u

¹ Depozizzjoni a fol 13.

fil-fatt il-fork lifter instab hemm; il-fork lifter kien mizbuh ahmar b'l-isfar u ma kellux pjanci u batterija pero gie stabbilit li c-chassis number tieghu huwa 6FD3510292 u l-engine number huwa 13Z0002791. Minn verifiki li saru mal-logbook dawn in-numri kienu jikkorrispondu ma' dawk tal-fork lifter misruq. F'dak l-istadju gie arrestat certu Adolf Baldacchino, sid is-scrapyard. Baldacchino qal lill-pulizija li huwa kien xtara l-forklifter fit-12 ta' April 2014 minghand l-imputat. L-imputat ha il-fork lifter ghand Baldacchino irmunkat fuq truck Leyland b'numru ta' registrazzjoni KBB 012 li sidu huwa certu Victor Attard; sa kemm il-fork lifter kien ghand Baldacchino inzebah isfar b'l-ahmar. Skond Baldacchino l-imputat qallu li l-forklifter kien akkwistat bhala pagament ta' xi materjal. Lill-pulizija Baldacchino qallhom ukoll li xi hmistax il-gurnata wara li akkwista il-forklifter xi hadd qallu biex joqghod attent mill-imputat minhabba xi kazijiet li kellu l-Qorti. L-ispettur Zammit kompli jispjega li huwa tkellem ukoll ma Steven Attard². Dan qallu li kien hemm okkazzjoni meta l-imputat kien talbu jirmonka forklifter biex jiehd u ghand Baldacchino u ghal dan ix-xoghol l-imputat tah mitt Euro. Eventwalment gie arrestat l-imputat. Kompliet l-investigazzjoni u irrizulta li dak in-nhar li l-pulizija marru l-iscrap yard ta' Baldacchino u arrestawh l-imputat kien qieghed hemm; minhabba dan il-fatt u xi inkonsistenzi ohra fil-verzjonijiet mghotija ittiehdu passi ukoll fil-konfront ta' Baldacchino. Dawn gew decizi u permezz taghhom Baldacchino instab hati ta' ricettazzjoni. Il-fork lifter inghata lura lil sidu. Fil-kors tad-depozizzjoni tieghu l-ispettur Zammit esebixxa weight bill³ datata 15 ta' Mejju 2014 li tindika l-piz tat-truck bin-numru KBB 012 meta kellu l-fork lifter irmunkat u l-piz minghajr il-forklifter; l-okkorrenza dwar dan il-kaz⁴; u sett ta' ritratti li juru l-forklifter.⁵ L-ispettur Zammit prezenta ukoll hames stqarrijiet rilaxxjati mill-imputat tul il-kors ta' l-investigazzjoni⁶. F' depozizzjoni sussegwenti⁷ x-xhud prezenta ukoll sentenza mghotija fil-konfront ta' l-imputat fil-25 ta' Jannar 2011⁸.

Illi Francis Saviour Borg⁹ spjega li huwa sid il-fork lifter in ezami; dan kien jiswa circa tmienja u erbghin elf Euro (€48,000) u kien oranggio u griz. Huwa kien kriegh lil Cuschieri Brothers ta' San Gwann u meta kien ilu ghandhom xi tlett xhur, f'l-1 ta' April 2014, kienu nformawh li kien insteraq; dwar dan sar rapport lill-pulizija. Ftit ta' zmien wara ix-xhud kien ghaddej mill-Marsa fi Triq Garibaldi u ra l-forklifter tieghu qed jintuza; dak in-nhar kien mizbugh isfar b'l-

² Iben Victor Attard.

³ Dok SZ3 a fol 22.

⁴ Dok SZ4 a fol 23; dan id-dokument gie konfermat mill-Ispettur Elron Taliana (depozizzjoni a fol 68) u minn WPS 301 Loren Vella (depozizzjoni a fol 74) ir-rapport minn Leonard Cuschieri ta' Cuschieri Brothers. (flimkien ma' Francis Borg) fl-ghassa ta' Birkirkara.

⁵ Dok SZ14 a fol 44.

⁶ Dok SZ6 a fol 30, Dok SZ7 a fol 32, Dok SZ9 a fol 36, Dok SZ11 a fol 39 u Dok SZ13 a fol 42.

⁷ A fol 25.

⁸ Dok SZ15 a fol 96.

⁹ Depozizzjoni a fol 55.

ahmar u kellu diversi hsarat. Borg ikkonferma li l-forklifter li jidher fir-ritartti Dok SZ14 huwa il-forklifter tieghu. In kontro-ezami ix-xhud spjega li bhall-forklifter tieghu f'Malta hawn tnejn biss u ghalhekk gharfu mill-ewwel. Qal ukoll li meta rah jintuza fi Triq Garibaldi ma kellux number plate. Ix-xhud prezenta xi dokumenti li jikkonfermaw il-verifiki li saru ma'l-engine number u chassis number biex jigi stabbilit li l-forklifter li nstab kien fil-fatt il-fork lifter tieghu u cioe dak bin-numru ta' registrazzjoni ABH 796¹⁰, kopja tal-log book¹¹ u kopja ta' xi quotations u ircevuti relattivi ghall-hsarat li instabu fil-forklifter¹².

Illi **Leonard Cuschieri**¹³ tressaq bhala xhud ukoll. Huwa ikkonferma li jiggstixxi fabbrika b'l-isem Cuschieri Brothers Aluminium f'San Gwann. Huwa irrakkonta kif kien hemm okkazzjoni meta mar il-fabbrika u mar biex jixghel il-generator pero ma sabux; beda jdur u sab li kien hemm xi affarijiet ohra misruqin fosthom forklifter li huwa kien kera xi granet qabel minghand Borg. Dwar dan sar rapport lill-pulizija.

Illi **PS1314 Raymond D'Ambrogio**¹⁴ li spjega li huwa kien mar f'l-iscrapyard ta' Adolf Baldacchino fi Triq Garibaldi Marsa fejn instab il-forklifter in ezami; huwa kien mar ma'l-Agent Supretendent Francis Micallef. Ix-xhud ikkonferma li fuq il-post tkellmu ma' Adolf Baldacchino u l-fork lifter gie irmunkat ghal hdejn l-ghassa tal-pulizija. Ix-xhud spjega li r-ritratti esebiti bhala Dok SZ14 hadhom hu bil-mobile tieghu; uhud ittiedu meta l-forklifter kien ghadu f'l-iscrapyard u uhud meta kien hdejn l-ghassa tal-pulizija.

Illi xehed ukoll **PC350 Christian Demanuele** li kien wiehed mill-pulizija li fil-15 ta' Meju 2014 marru f'l-iscrapyard ta' Baldacchino meta gie rappurtat li l-forklifter kien instab. Huwa ukoll ikkonferma li l-forklifter verament kien qieghed hemm f'l-iscrapyard u kien hu lil gie inkarigat biex jibqa fil-post b iex jaddigura li l-forklifter ma jittiedix minn fuq il-post sa kemm jittiehed mill-pulizija.

Illi rapprezentant ta' Transport Malta, **Karen Cremona**¹⁵, ikkonfermat li il-forklifter bin-numru ta' registrazzjoni ABH 796 huwa registrat fuq isem Saviour Borg f'isem il-kumpanija FS and Co u li l-vettura b'numru ta' registrazzjoni KBB 012 hija Leyland skip loader registrat fuq Victor Attard. Ix-xhud spjegat ukoll li l-numru ta' registrazzjoni tal-forklifter inbidel ffit-24 ta'

¹⁰ Dok FB1 a fol 63; dan id-dokument gie konfermat mill-pesuna li rredigietu: Eric Abela (depozizzjoni a fol 136.

¹¹ Dok FB2 a fol 64.

¹² Dok FB3 sa Dok FB5 a fol 65 et seq; ; dawn id-dokumenti gew konfermati mill-persuni koncernati: Christopher Sant (depozizzjoni a fol 113)Victor Grech (depozizzjoni a fol 115) u Simon Micallef (depozizzjoni a fol 117)..

¹³ Depozizzjoni a fol 99.

¹⁴ Depozizzjoni a fol 45.

¹⁵ Depozizzjoni a fol 76.

Mejju 2014 u sar ACC 362 u dan minhabba li n-number plates originali ma nstabux.

Illi **Victor Attard**¹⁶ ikkonferma li t-trukk bin-numru ta' registrazzjoni KBB 012 (tow truck) huwa tieghu u juzah it-tifel tieghu Steve Attard. Hu spjega li kien hemm okkazzjoni meta l-imputat (li huwa jafu bil-laqam) kien talbu biex igorrlu forklifter; ix-xhud qallu biex jirringa mat-tifel. Ix-xhud kompla jghid li ibnu ikkonfermalu li, fuq inkarigu ta' l-imputat, kien ghabba fork lifter u hadu mill-Imqabba ghal ghand Adolf Baldacchino. In kontro ezami Attard zied li hu kellu l-impressjoni li l-forklifter ma kienx jistartja u li l-imputat ried jiehd ghand Baldacchino bhala scrap.

Illi **Steve Attard**¹⁷ ikkonfema dak li qal missieru, Victor Attard, u cioe li l-imputat kien ghamel kuntatt ma missieru biex igorrlu forklifter u li kien hu, u cioe Steve, li ha hsieb ig-garr; huwa fil-fatt uza l-iskip loader bin-numru ta' r-registrazzjoni KBB 012. Ix-xhud ikkonferma ukoll li l-forklifter ghabbewh minn x'imkien l-Imqabba, kien f'ghalqa, u minn hemm haduh il-Marsa. Il-forklifter kien orangjio bil-griz u ma kellux pjanci. Il-forklifter intizen, ix-xhud thallas mitt Euro u telaq. Zied jghid li ghalkemm l-imputat riekeb mieghu huma u sejr in il-Marsa, ma telaqx mieghu.

Illi **Adolf Baldacchino** tressaq bhala xhud ukoll¹⁸. Huwa jghid li f'gurnata li kienet is-Sibt¹⁹ huwa dahhal forklifter fil-plant Jack Steel il-Marsa. Ix-xhud kompla jispjega li l-imputat kien gab forklifter ta' xi hames tunellati; il-forklifter ingieb mgħobbi fuq trukk ta' xi hadd Attard. Wara li wieznu l-forklifter, hallas lill-imputat permezz ta' cekk; il-prezz kien ta' tmien mija sebgha u seghin Euro (€877). Jispjega ukoll l-imputat qallu li l-forklifter kien qiegħed f'fabbrica ta' l-alumimium Hal Far u thallas bih, pero ma qallux ta xiex. Kompla jghid li ghalkemm il-forklifter ingib għall-iscrap zammewh u uzawh huma ghax kien għadu tajjeb. Il-lifter kien orangjio u griz meta xtrawh pero huma zebawh ahmar u isfar u kabbrulu r-roti; għamlu xi xahar juzawh qabel ma gew il-pulizija. Ix-xhud intwera l-weight bill (Dok SZ3) u konferma li dan id-dokument inhareg meta l-forklifter iddahhal il-plant fuq it-trukk KBB 012 u jindika kemm thallas l-imputat. Dan id-dokument jindika ukoll id-data u l-hin meta jkun qed jintiznu l-ingenji. Għalhekk ghalkemm Baldacchino ma setax mill-memorja jiftakar meta sehh dan kollu mid-dokument huwa seta' jghid li l-imputat hadlu l-forklifter fit-12 ta' April 2014²⁰.

¹⁶ Depozizzjoni a fol 49.

¹⁷ Depozizzjoni a fol 88.

¹⁸ Depozizzjoni a fol 275.

¹⁹ Id-data „ma jiftakar meta kienet.

²⁰ Id-data 15 ta' Mejju 2014 hija d-data ta' meta gie printjat dak id-dokument u cioe il-gurnata meta intervjew il-pulizija. Jirrizulta mill-provi li dan id-dokument gie mgħodii lill-pulizija dak in-nhar stess.

Illi **l-imputat** ghazel li jaghti d-depozizzjoni tieghu²¹. Huwa jammetti li ha l-fork lifter ghand Baldacchino ghall-iscrap pero jghid li kien xtrah. Jghid li dak iz-zmien xogholu kien li jigbor il-metall minghand sprayers u jiehu ghall-iscrap. Dwar il-forklifter jghid li kien xtrah minghand habib tieghu, Toni Dalli, ghall-prezz ta' xi sitt mija jew disgha mitt Euro; il-forklifter kien qieghed f'ghalqa il-Gudja pero Dalli qallu li mhux ghall-iscrap. L-imputat spjega ukoll li kien certu wiehed Jurgen li "ressqu lejn Dalli". L-imputat insista li huwa saqsa lil Dalli jekk kienx misruq il-forklifter, ghax hu ma riedx jiehu affarijiet misruqin. Ikkonferma li qabbad lil Attard biex jirmunkah u li haduh ghand Baldacchino u li Baldacchino hallsu wara li ntizen. Jghid li Baldacchino saqsih kienx misruq u hu qallu li le ghax hu stess kien ghadu kif xtrah. Mistoqsi meta gara dan kollu l-imputat jghid li ghalkemm l-forklifter kien ghall-iscrap Baldacchino zamm, u xi hames xhur wara l-pulizija baghatu ghalih (cioe ghall-imputat) dwar il-kaz. Aktar minn hekk l-imputat qal ukoll li Baldacchino xeghelu u startjah. In kontro-ezami l-imputat jghid li hu saqsa lil Dalli kienx misruq il-forklifter u li kien minghalih li jiswa xi hamest elef. L-imputat zied li Dalli qallu li l-magna kellha bzonn tinbidel u ma kienx jaqbel finanzjarjament li tibdidel il-magna. Jghid ukoll li pjanci ma kellux meta xtrah u li ma pruvax jistartjah. L-imputat ammetta li meta ra il-forklifter f'l-ghalqa kien kidher ghadu f'kundizzjoni tajba tant li gie f'dubbu u ghalhekk saqsa hames darbiet jekk kienx misruq. Zied ukoll li Dalli qallu li l-magna tal-forklifter tiswa elef kbar u ghalhekk ma kien jaghmel sens li tinbidel.

Ikkunsidrat

L-Istqarrijiet ta'l-Imputat

Illi fil-kors tal-gbir tal-provi l-prosekuzzjoni prezentat hames stqarrijiet rilaxxjati mill-imputat²². Dawn l-istqarrija gew rilaxxjati f'Mejju u Gunju 2014 u, konformament ma' dak li kienet tipprovdi l-Ligi dak in-nhar, l-imputat inghata d-dritt li jikkonsulta ma' avukat qabel ir-rilaxx ta'l-istqarrijiet izda ma nghatax id-dritt li jkun assistiet minn avukat waqt ir-rilaxx taghom.

Illi l-kwistjoni jekk stqarrijiet rilaxxjati minn persuna imputata minghajr ma jkun inghata dritt li jikkonsulta ma' avukat qabel ir-rilaxx ta' dik l-istqarrija u/jew minghajr ma jkun nghata d-dritt li jkun assistit minn avukat waqt ir-rilaxx ta' dik l-istqarrija, humiex prova ammissibbli jew jekk jilledux id-dritt ghal smiegh xieraq, giet dibattuta diversi drabi, mhux biss quddiem il-Qrati domestici imma anke quddiem il-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem.

²¹ A fol 304.

²² Dok SZ6 a fol 30, Dok SZ7 a fol 32, Dok SZ9 a fol 36, Dok SZ11 a fol 39 u Dok SZ13 a fol 42.

Illi inizjalment kien hemm kuntrast fil-hsieb bejn il-Qrati domestiċi u dik Ewropea pero bis-sentenza mgħotija fil-kaz *Beuze vs Belgium* fid-9 ta' Novembru 2018 deher li l-pozizzjoni tal-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem dik il-Qorti resqet aktar vicin tal-pozizzjoni inizjalment mehuda mill-Qrati domestiċi fis-sens li t-test li kellu jiddetermina jekk stqarrija mehuda fic-cirkostanzi fuq imsemmija hiex leziva tad-dritt għal smegħ xieraq kien l-*overall fairness of the proceedings*. Dik il-Qorti qalet hekk:

120. The fairness of a criminal trial must be guaranteed in all circumstances. However, what constitutes a fair trial cannot be the subject of a single unvarying rule but must depend on the circumstances of the particular case (see Ibrahim and Others, ... § 250). The Court's primary concern, in examining a complaint under Article 6 § 1, is to evaluate the overall fairness of the criminal proceedings

121. As the Court has found on numerous occasions, compliance with the requirements of a fair trial must be examined in each case having regard to the development of the proceedings as a whole and not on the basis of an isolated consideration of one particular aspect or one particular incident, although it cannot be ruled out that a specific factor may be so decisive as to enable the fairness of the trial to be assessed at an earlier stage in the proceedings.

139. The stages of the analysis as set out in the Salduz judgment – first looking at whether or not there were compelling reasons to justify the restriction on the right of access to a lawyer, then examining the overall fairness of the proceedings – have been followed by Chambers of the Court in cases concerning either statutory restrictions of a general and mandatory nature, or restrictions stemming from case specific decisions taken by the competent authorities.

141. Being confronted with a certain divergence in the approach to be followed, in Ibrahim and Others the Court consolidated the principle established by the Salduz judgment, thus confirming that the applicable test consisted of two stages and providing some clarification as to each of those stages and the relationship between them (see Ibrahim and Others, ... §§ 257 and 258-62). »

144. In Ibrahim and Others the Court also confirmed that the absence of compelling reasons did not lead in itself to a finding of a violation of Article 6. Whether or not there are compelling reasons, it is

*necessary in each case to view the proceedings as a whole (see Ibrahim and Others, ... § 262).*²³

Illi dawn il-principji huma riflessi fis-sentenza mghotija mill-Qorti Kostituzzjonali f'1-14 ta' Dicembru 2018 fil-kawza Il-Pulizija vs Aldo Pistella. F'dik is-sentenza il-Qorti Kostituzzjonali²⁴ l-ewwel precizat li l-ewwel Qorti f'dawk il-proceduri²⁵ *ma qalitx li kien hemm ksur tal-jedd ta' Pistella għal smiġh xieraq, iżda biss illi jkun hemm ksur jekk isir użu mill-istqarrija. Li ma kienx hemm ksur huwa konsegwenza tal-fatt illi l-proceduri kontrieh għadhom mexjin u, sakemm ma jintweriex li saret irregolarità hekk drastika li f'kull każ u inevitabilment ixxellef il-jedd għal smiġh xieraq, sejbien ta' ksur f'dan l-istadju*²⁶ kien ikun prematur.

Illi wara li ippuntwalizzat dan, u b'referenza għall-gurisprudenza in tema, il-Qorti kompliet hekk:

Dan il-prinċipju gie approvat f'diversi sentenzi mogħtija kemm mill-Qorti Ewropea u kemm mill-qorti Maltin, fosthom fil-każ ta' Tyrone Fenech et v. Malta (5 ta' Jannar 2016. Ara wkoll e.g. Martin Dimech v. Malta, Q.E.D.B. 2 ta' April 2015.) fejn il-qorti osservat illi:

“In the present case the criminal proceedings concerning the applicants have not come to an end. Thus, although the constitutional jurisdictions have already decided the matter, the Court considers that it cannot be excluded that, inter alia, the applicants be eventually acquitted or that proceedings be discontinued.

“The Court observes that applications concerning the same subject matter as that at issue in the present case were rejected as premature when the criminal proceedings were still pending (see, Dimech, ... § 48, Kesik v. Turkey, (dec.), no. 18376/09, 24 August 2010 and Simons v. Belgium (dec.), no. 71407/10, 28 August 2012) and, where the applicant had ultimately been acquitted, the complaint was rejected on the ground that the applicant had no victim status (see Bouglame v. Belgium (dec.), no 16147/08, 2 March 2010).

²³ Is-sottolinear huwa ta' din il-Qorti.

²⁴ Dik is-sentenza inghatat wara li kwistjoni, kwazi identika għal dik odjerna, sollevata mill-imputat f'dawk il-proceduri giet riferuta lill-Qorti ta' guriisdizzjoni Kostituzzjonali mill-Qorti tal-Magistrati.

²⁵ Il-Prim' Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali).

²⁶ Cioe qabel ma jigu decizi l-proceduri penali kontra l-imputat u li fiha kienet prezentata l-istqarrija tiegħu.

“The Court finds no reason to deem otherwise in the present case. Without prejudice to the applicants’ possibility of bringing new proceedings before this Court in the event of a conviction by the domestic courts, as matters stand to date, given that the criminal proceedings against the applicants are currently pending before the domestic courts, the Court finds this complaint to be premature.

.....

L-appellanti għalhekk għandhom raġun jgħidu illi:

“... l-allegazzjoni tal-akkużat ma tistax tittiehed wahdeha u barra mill-kuntest tal-proċeduri kollha fit-totalità tagħhom u, sabiex wiehed jasal għall-konklużjoni jekk kienx hemm leżjoni tad-dritt għal smiġh xieraq f’dan il-każ partikolari, hu meħtieġ li jsir apprezzament tal-proċess kriminali tal-akkużat fl-interessa tiegħu u mhux unikament f’mument isolat fl-istess proċeduri li jiffoka fuq l-istadju ta’ waqt l-interrogazzjoni.”²⁷

Illi dan il-hsieb gie konfermat f’sentenza aktar ricenti mghotija mill-Qorti Kostituzzjonali fil-31 ta’ Mejju 2019 fil-kawza Paul Anthony Caruana vs l-Avukat Generali.

Illi hemm il-Qorti kwotata b’approvazzjoni s-segwent i bran mill-kaz Ibrahim and Others vs United Kingdom²⁸ imsemmi ukoll fis-sentenza Beuze vs Belgium fuq kwotata :

250. The right to a fair trial under Article 6 § 1 is an unqualified right. However, what constitutes a fair trial cannot be the subject of a single unvarying rule but must depend on the circumstances of the particular case (see O’Halloran and Francis v. the United Kingdom [GC], nos. 15809/02 and 25624/02, § 53, ECHR 2007-III). The Court’s primary concern under Article 6 § 1 is to evaluate the overall fairness of the criminal proceedings (see, among many other authorities, Taxquet v. Belgium [GC], no. 926/05, § 84, ECHR 2010; and Schatschaschwili v. Germany [GC], no. 9154/10, § 101, ECHR 2015).

251. Compliance with the requirements of a fair trial must be examined in each case having regard to the development of the proceedings as a whole and not on the basis of an isolated consideration of one particular aspect or one particular incident, although it cannot be excluded that a specific factor may be so

²⁷ Is-sottolinear huwa kollu ta’ din il-Qorti.

²⁸ Q.E.D.B. 13 ta’ Settembru 2016.

decisive as to enable the fairness of the trial to be assessed at an earlier stage in the proceedings

262. The Court accordingly reiterates that in assessing whether there has been a breach of the right to a fair trial it is necessary to view the proceedings as a whole, and the Article 6 § 3 rights as specific aspects of the overall right to a fair trial rather than ends in themselves. The absence of compelling reasons does not, therefore, lead in itself to a finding of a violation of Article 6 of the Convention.»

Illi l-Qorti Kostituzzjonali mbaghad kkummentat li:

12. Effettivamente, dan ifisser illi l-fatt waħdu li ma tkunx thalliet tingħata l-għajjnuna ta' avukat waqt l-interrogazzjoni, ukoll jekk ma kienx hemm raġunijiet impellenti għal dan in-nuqqas, ma huwiex biżżejjed biex, ipso facto, jinsab ksur tal-jedd għal smiġh xieraq: trid tqis il-proċess fit-totalità tiegħu (“having regard to the development of the proceedings as a whole”).

Illi mill-mod kif żviluppat il-gurisprudenza sa dan l-istadju seta' jigi stabbilit li stqarrija mehuda mingħajr assistenza legali ma kenitx fiha nnifisha leziva tad-drittijiet fundamentali imma huwa l-uzu ta' dik l-istqarrija fic-cirkostanzi partikolari ta' kull kaz li jista' jkun leziv tad-drittijiet fundamentali. Kien pacifiku li d-determinazzjoni tal-kwistjoni jekk l-uzu ta' l-istqarrija f'kull kaz partikolari kienx leziv tad-drittijiet fundamentali għandha necessarjament tigi mhollija għal wara l-konkluzzjoni tal-process penali.

Illi fil-fatt f'sentenza mghotija fil-31 ta' Jannar 2020²⁹ il-Qorti ta' l-Appell Kriminali wara li għaddiet in rassenja l-gurisprudenza l-aktar prevalenti u tat rendikont ta' kif din evolviet, qalet hekk:

Illi jinghad qabel xejn illi illum gew imfassla il-kriterji mill-Qorti Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem li għandhom jigu ezaminati f'kull kaz għalih u dan anke fejn allura tezisti restrizzjoni generali fil-ligi dwar id-dritt tal-access għall-avukat, bil-Qorti Ewropeja titbieghed mill-insenjament tramandat fil-kaz ta' Salduz.

Illi ghalkemm illum il-ligi penali nostrana giet emendata u dan sabiex jigi fis-sehh fil-ligi domestika d-dritt komunitarju fir-rigward u sabiex ukoll ir-restrizzjoni sistematika dwar id-dritt għall-avukat jigi regolat, madanakollu fiz-zmien meta giet rilaxxjata l-istqarrija tal-appellant

²⁹ Fil-kawza Pulizija vs Salvu Briffa et.

kien hemm dritt, ghalkemm wiehed iktar ristrett, tal-persuna suspettata biex tikkonferixxi mal-avukat tal-fiducja taghha fil-hin precedenti l-interrogatorju mill-pulizija. Dan b'differenza mis-sitwazzjoni li kienet tezisti qabel is-sena 2010 fejn hemmhekk il-persuna suspettata kienet ghal kollox imcahda minn xi forma ta' assistenza legali.

Illi illum din il-Qorti fid-dawl tal-pronunzjamenti recenti moghtija mill-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem b'mod ewlieni dak ta' Farrugia vs Malta li mexa fuq l-insenjament tramandat fil-kaz Bueze vs Belgium u Doyle vs Ireland ma tistax a priori tiskarta stqarrija ta' persuna li tkun inghatat l-jedd tikkonsulta ma' avukat qabel ma tigi interrogata, izda fejn l-avukat taghha ma kienx prezenti filwaqt tal-interrogazzjoni,³⁰ u dan ghaliex allegatament jista' jkun hemm lezjoni tad-dritt taghha ghal smigh xieraq, billi kif mistqarr f'dawn il-pronunzjamenti kull kaz irid jitqies ghalih u allura jrid jigi mistharreg f'kull kaz individwalment jekk bil-fatt illi l-persuna akkuzata ma kellhiex l-avukat prezenti waqt it-tehid tal-istqarrija dan setax impinga fuq is-smigh xieraq iktar 'il quddiem tul il-proceduri penali istitwiti kontra taghha.

Din il-Qorti ma ghandhiex funzjonijiet kostituzzjonali u allura ma ghandhiex il-poter tistharreg jekk ikunx sehh lezjoni tad-dritt ta' smigh xieraq jew jekk potenzjalment dan jistax isehh u dan f'kaz fejn xi forma ta' assistenza legali tkun giet moghtija. Ma tistax il-Qorti ta' kompetenza penali tiddeciedi a priori illi bil-fatt wahdu illi fiz-zmien li l-persuna akkuzata tkun giet interrogata ma kellhiex il-jedd ikollha l-avukat prezenti maghha dan awtomatikament kien vjolattiv tal-jedd taghha ghal smigh xieraq meta l-Qorti Ewropeja issa qed tidderigi il-qradi domestici jindagaw jekk il-proceduri fl-intier taghhom kenux gusti fil-konfront tal-akkuzat bit-test allura li irid jigi segwiet fuq zewg binarji u cioe':

- 1. the existence of compelling reasons for the right to be withheld*
- 2. the overall fairness of the proceedings.*

Illi wara li enunzjat dawn il-principji u b'applikazzjoni taghhom, u wara li rreferiet ghal giurisprudenza ohra, fosthom Bueze vs Belgium, u Farrugia vs Malta citati aktar 'l fuq, il-Qorti ta' l-Appell Kriminali f'dan l-istess kaz ikkonkludiet li fic-cirkostanzi ta' dak il-kaz ma kellhiex tiskarta l-istqarrija ta' l-imputat imma ghandha tohodha in konsiderazzjoni fid-dawl tal-provi l-ohra kollha prodotti. Dik il-Qorti qalet hekk:

³⁰ Is-sottolinear huwa ta' din il-Qorti.

Illi kif inghad l-appellant ikkonsulta mal-avukat tal-ghazla tieghu qabel irrilaxxa l-istqarrija u kien abbilment assistit mill-avukat tieghu tul dawn il-proceduri fejn qanqal diversi difizi li kollha ser jigu kkunsidrati minn din il-Qorti fid-decizjoni taghha. In oltre, hemm provi u xhieda ohrajn li tressqu apparti din l-istqarrija, li jixhtu dawl fuq dak li sehh u fuq l-akkuzi addebitati lill-appellant. Mhux biss izda meta din il-Qorti tieghu kont tal-provi li hemm fl-atti mhijiex tal-fehma illi l-appellant soffra jew ser isofri xi preġudizzju irrimedjabbli billi fl-istadju li rrilaxxa l-istqarrija tieghu hu ma kellux l-avukat prezenti mieghu speċjalment tenut kont tal-fatt illi hu kien diga kkonsulta debitament mal-istess. Konsegwentement dan l-ilment qed jigi michud.

Illi ma' din is-sentenza l-pozizzjoni li kellhom jaddottaw il-Qorti f'proceduri penali kienet apparentement kristalizzata fis-sens li stqarrijiet mehuda minghajr assistenza legali, partikolarment dawk mehuda bid-dritt ta' konsultazzjoni qabel imma mhux bid-dritt ta' assistenza waqt ir-rilaxx, ma kellhomx jigu skartati a priori imma kellu jinghataw dak il-valur probatorju li jkun opprtun skond ic-cirkostanzi tal-kaz. Ghal dan il-ghan setghu jittiehdu in konsiderazzjoni diversi fatturi fosthom: jekk l-istqarrija kenitx l-unika prova fil-konfront ta' l-imputat; l-eta ta' l-imputat u kemm kien familjari mal-process investigattiv; u jekk l-imputat kienx persuna vulnerabbli.

Illi l-Qorti ta' l-Appell Kriminali baqghet taddotta din il-linja ta' hsieb tant li f' sentenzi mghotija minn din il-Qorti fil-kompetenza superjuri taghha fil-kawza Repubblica ta' Malta vs Rosario Militello fis-27 ta' Jannar 2021³¹ gie deciz li stqarrija m'ghandhiex tigi estromessa mill-atti meta t-talba ghall-isfliz taghha hija bazata fuq allegazzjoni ta' lezjoni tad-dritt ghal smiegh xieraq u mhux fuq xi dispozizzjoni tad-dritt penali li tirregola l-evidenza.

Magħmula dawn il-konsiderazzjonijiet u billi d-difiza qed issejjes l-eċċezzjoni tagħha dwar l-inammissibilita ta' l-istqarrija ta' l-akkuzat mhux fuq xi regola penali ta' l-evidenza li teskludi dik il-prova, peress li l-istess stqarrija kienet konformi mal-liġi penali vigenti dak iż-żmien, izda fuq l-allegata lezjoni potenzjali tal-jedd tiegħu għal smiegh xieraq taħt l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea jekk isir użu minn dik listqarrija fil-ġuri, ma jirriżultax illi f'dan l-istadju tal-proċeduri l-imsemmija prova għandha tigi skartata billi mhuwiex nieqes il-valur probatorju tagħha għaladarba ma hemm ebda regola li qed teskludi l-ammissjoni ta' l-istess. Dan ifisser għalhekk illi f'dan l-istadju tal-

³¹ Dak in-nhar dik l-istess Qorti tat sentenzi ohrajn fl-istess sens; ref Repubblica ta' Malta vs Martino Aiello, u Repubblica ta' Malta vs Hassan Ali Mohammed Abdel Raouf et.

proċeduri ebda prova oħra marbuta ma' din l-istqarrija ma għandha tiġi estromessa mill-atti.

Illi pero jidher li l-Qorti Kostituzzjonali issa addotat linja ta' hsieb differenti tant li f'sentenzi mghotija ukoll fis-27 ta' Jannar 2021, fil-waqt li rribadiet il-principju li ma jistax jinghad li hemm lezjoni tad-dritt tas-smiegh xieraq minhabba li stqarrija giet rilaxxjata minghajr assistenza legali qabel ma jigi konkluz il-process penali, esprimiet il-fehma li stqarrija mehuda f'dawn ic-cirkostanzi hija difett procedurali u konsegwentement m'għandhiex tintuza bhala prova fil-process penali. F'wahda minn dawn is-sentenzi, l-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk:

..... il-ġurisprudenza kienet ċara meta nġhatat issentenza ta' Salduz f'Novembru 2008 fis-sens li n-nuqqas ta' assistenza ta' avukat waqt interrogazzjoni tal-pulizija kienet difett procedurali. Dan għalkemm bis-sentenza Ibrahim and Others v. the United Kingdom tat-13 ta' Settembru 2016, il-Grand Chamber għamlet enfazi fuq l-'overall fairness' tal-proċeduri kriminali u fis-sentenza Beuze v. Belgium tad-9 ta' Rik. Kost. 176/19 11 Novembru 2018 l-istess qorti kompliet tiċċara kif kellu jigi applikat dak il-principju.

29. Fl-aħħar mill-aħħar il-qradi domestiċi ma jistgħux jippermettu li f'proċeduri kriminali li għadhom pendenti jithallew stqarrijiet li jkun saru fl-assenza ta' avukat u li l-QEDB ilha tiddekrivih bhala difett procedurali bil-periklu manifest li dak il-fatt jikkontamina l-process kriminali kollu. Illum il-ġurnata hi l-istess Qorti Kriminali li qegħda taddotta din il-posizzjoni f'deċizzjonijiet preliminari li qegħdin jingħataw (hekk per eżempju r-Repubblika ta' Malta v. Rosario Sultana deċizzjoni tat-23 ta' Settembru 2020 u r-Repubblika ta' Malta v. Rosario Militello tat-3 ta' Diċembru 2019)³².

30. Kien id-dmir tal-Gvernijiet differenti matul is-snin li jaġġornaw ruħhom mas-sentenzi tal-Qorti Ewropea u ma jistennewx sal-2016 sabiex jintroduċu disposizzjoni fil-Kodiċi Kriminali li s-suspettat għandu jedd għall-assistenza ta' avukat waqt l-interrogazzjoni li ssir meta jkun fil-kustodja tal-pulizija.³³

³² Is-sentenzi li għamlet referenza għalihom l-Qorti Kostituzzjonali huma dawk mghotija mill-Qorti Kriminali. Is-sentenza mghotija fil-kaz Repubblika ta' Malta vs Rosario Militello giet appellata u l-Qorti ta' l-Appell Superjuri fis-sentenza mghotija fis-27 ta' Jannar 2021 (citata aktar 'l fuq) hadet pozizzjoni differenti.

³³ Morgan Onuorah vs Avukat ta' l-Istat. Ref ukoll The Police vs Alexander Hickey, kif ukoll Clive Dimech vs L-Avukat ta' l-Istat, it-tnejn mghotija mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Jannar 2021.

Illi l-Qorti Kostituzzjonali f'dan il-kaz ikkonkludiet billi kkonfermat li qabel jigi konkluz il-process penali ma jistax jinghad li t-tehied ta' stqarrija minghajr id-dritt ta' assistenza legali huwa leziv tad-dritt ghal smiegh xieraq, pero, u peress li l-istqarrija mehuda kienet difett procedurali, tat direzzjoni lill-Qorti Kriminali sabiex ma tippermettiex l-uzu ta' l-istqarrija bhala prova fil-process li kellu jsegwi.

Illi kif intqal l-istqarrijiet rilaxxjati mill-imputat fil-kaz in ezami gew rilaxxjati wara li kien inghata d-dritt li jikkonsulta ma' avukat qabel ir-rilaxx taghhom izda minghajr d-dritt ta' assistenza waqt ir-rilaxx taghhom. Tenut kont ta' l-ahhar decizjonijet tal-Qorti Kostituzzjonali u b'applikazzjoni tal-principji li jemergu minnhom l-istqarrijiet ic-cirkostanzi li fihom gew rilaxxjati l-istqarrijiet ta' l-imputat jirrenduhom inammissibbli minhabba difett procedurali u konsegwentement ghandhom jigu skartati.

L-Imputazzjonijiet

Ikkunsidrat

Illi permezz tal-proceduri odjerni l-imputat qed jigi addebitat bis-serq aggravat tal-forklifter, il-generator u oggetti ohra; li kkawza hsara fil-fork lifter; u bir-recidiva. L-imputat qed jigi addebitat ukoll b'ricettazzjoni bhala alternattiva ghal-imputazzjoni tas-serq.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta ampjament li f'1-1 ta' April 2014 insteraq fork lifter b'numru ta' registrazzjoni ABH 796 li kien propjeta ta' Francis Saviour Borg u mikri lil Leonard Cuschieri; il-forklifter insteraq mill-fabbrika ta' Cuschieri f'San Gwann. Aktar minn hekk jirrizulta li dak in-nhar, mill-fabbrika ta' Cuschieri, insterqu ukoll generator u xi oggetti ohra. Mill-provi jirrizulta ampjament ukoll li xi zmien wara, u precizament fit-12 ta' April 2014, dan l-istess fork lifter (u mhux il-generator jew xi oggetti ohra li setghu insterqu mill-fabbrika ta' Cuschieri³⁴) kien fil-pussess ta' l-imputat tant li hu bieghu lil Adolf Baldacchino.

Illi minkejja li ghal xi zmien lejn nofs April 2014, u ghalhekk xi gimghatejn wara li insteraq, il-forklifter kien fil-pussess ta' l-imputat, mill-provi processwali ma jirrizulta xejn li jista' jorbtu direttament mas-serq tieghu u/jew ta' l-oggetti l-ohra mill-fabbrika ta' Cuschieri. Konsegwentement l-ewwel imputazzjoni ma tistax tissussisti.

Illi l-istess ma jistax jinghad ghat-tieni imputazzjoni dwar ricettazzjoni.

³⁴ Dawn huma elenkati f'l-okkorrenza pero Cuschieri ma tax dettalji taghhom waqt id-depozizzjoni tieghu.

Illi l-principji regolaturi in tema ta' ricettazzjoni huma ben stabbiliti fil-gurisprudenza taghna. Skond il-Qorti ta' l-Appell Kriminali³⁵

... ... sabiex persuna tinstab hatja ta' ricettazzjoni hu mehtieg li jikkonkorru is-segweni tlitt rekviziti u cioe':

- 1. il-provenjenza lilegitima tal-oggett in kwistjoni ossia li jkun insteraq, jew gie mehud b' qerq jew akkwistat b' reat iehor;*
- 2. l-akkuzat irid ikun laqa' ghandu jew xtara tali oggett li ghandu provenjenza lilegitima; w*
- 3. fil-mument tal-akkwist, l-akkuzat kien jaf bil-provenjenza lilegitima tal-oggett in kwistjoni (ara App. Krim "Il-Pulizija vs. Bugelli" [24.1.1942]; "Il-Pulizija vs. Giovanni Grima" [25.10.2002])*

L-element formali ta' dar-reat hu li l-akkuzat kien konsapevoli tal-provenjenza illecita tal-oggett suggett tar-ricettazzjoni. Dan ir-rekwizit jista' jigi pruvat kemm minn provi diretti kif ukoll minn provi indizjarji. Hekk fl-Appell Kriminali "Il-Pulizija vs. John Briguglio" [24.6.1961] (per Harding J.) kien gie ritenut li :-

"Min jakkwista oggett taht cirkostanzi li fihom imissu jissuspetta li dak l-oggett kellu provenjenza illegitima, u ntant ma jaghmel xejn biex jikkontrolla dik il-provenjenza, u jaghalaq ghajnejh, huwa hati ta' din in-negligenza u kwindi ta' ricettazzjoni."

Gie ukoll ritenut li dan l-element formali tar-reat in dizamina ikun jissussisti anki jekk l-akkuzat ikun irceva jew xtara l-oggett fil-waqt li jkollu jew inkella imissu kellu suspett li l-persuna li taghtu dak l-oggett setghet giet f' pussess ta' dak l-oggett b' mod illecitu w b' dana kollu xorta jilqa' ghandu jew jixtri tali oggett minghajr ma jaghmel xejn biex jivverifika u jaccerta ruhu li l-pussess ta' dik il-persuna l-ohra kien wiehed legittimu u mhux kif kien qed jissuspetta hu. (ara App. Krim. "Il-Pulizija vs. J. Briguglio" [24.6.1961]; "Il-Pulizija vs. John Dimech" [24.6.1961]; "Il-Pulizija vs. George Tabone" [24.6.1961] u "Il-Pulizija vs. Tancred Borg" [26.10.1998]).

S' intendi ix-xjenza mehtiega fir-ricettatur tirrigwarda l-provenjenza kriminuzza generika u ma tirreferix ghad-dettalji specifici tar-reat principali. (Ara App. Krim. "Il-Pulizija vs. Joseph Piscopo" [21.3.1953]; "Il-Pulizija vs. Nazzareno Zarb" [16.12.1998] u ohrajn)

³⁵ Ref Il-Pulizija vs Darren Debono deciza 15 ta' Jannar 2009.

Kif jghid il-KENNY:

"The knowledge: The prisoner must have received the stolen goods with knowledge then of their having been stolen. Such knowledge may be presumed prima facie if he knew of circumstances so suspicious as to convince any reasonable man that the goods had been stolen - e.g. ...when an unlikely vendor offers them for an unlikely price ... His subsequent conduct may be evidence of such knowledge - e.g. .. selling them surreptitiously ... or making no written entry of having bought them."

Illi kif qalet din il-Qorti diversament preseduta (per V. De Gaetano J., fl-Appell Kriminali : "Il-Pulizija vs. Emanuel Seisun et." [26.8.1998]); it-teorija Ingliza "of unlawful possession of recently stolen goods" issib ukoll applikazzjoni fis-sistema legali taghna, ghax in tema ta' "law of evidence" il-gurisprudenza taghna ssegwi hafna dik Ingliza. Din it-teorija ma hi xejn hlief l-applikazzjoni tal-buon sens ghal cirkostanzi partikolari li jkunu jirrizultaw pruvati, fis-sens li meta jigu ppruvati certi fatti, dawn jistghu wahedhom iwasslu ragjonevolment ghall-konkluzzjoni li persuna partikolari tkun hatja tar-reat ta' serq tal-oggetti misjuba ghandha jew, skond ic-cirkostanzi, tar-reat ta' ricettazzjoni ta' dawk l-oggetti. F' dik is-sentenza din il-Qorti ccitat mill-Archbold: Criminal Pleading, Evidence and Practice, 1997, paras. 21-125, 21-126):-

"In R. v. Smythe, 72 Cr. App. R. & C.A., the court stressed that it is a misconception to think that recent possession is a material consideration only in cases of handling: it adopted the following passage from Cross on Evidence, 5th. ed., p.49 (now 8th. ed., p.35): "if someone is found in possession of goods soon after they have been missed, and he fails to give a credible explanation of the manner in which he came by them, the jury are justified in inferring that he was either the thief or else guilty of dishonestly handling the goods, knowing or believing them to have been stolen....The absence of an explanation is equally significant whether the case is being considered as one of theft or handling, but it has come into particular prominence in connection with the latter because persons found in possession of stolen goods are apt to say that they acquired them innocently from someone else. Where the only evidence is that the defendant on a charge of handling was in possession of stolen goods, a jury may infer guilty knowledge or belief (a) if he offers no explanation to account for his possession, or (b) if the jury is satisfied that the explanation he does offer is untrue."

“Every case depends on its own facts.It would be impossible to compile a definitive list of circumstances which might be relevant. They will include, however, the time and place of the theft, the type of property stolen, the likelihood of it being sold on quickly, the circumstances of the defendant, whether he has any connection with the victim or with the place where the theft occurred, anything said by the defendant and how that fits in or does not fit in with the other available evidence.” (ara ukoll f’ dan is-sens : "Il-Pulizija vs. Carmel Debono" [1.11.1996], "Il-Pulizija vs Richard Spiteri" [31.8.2006] u ohrajn).

Ikkunsidrat

Illi fil-kaz in ezami jirrizulta ampjament li f’l-1 ta’ April 2014 insteraq il-forklifter, generator u xi affarijiet ohra. Fit-12 ta’ April 2014, fuq inkarigu ta’ l-imputat u flimkien mieghu, Steve Attard irmonka il-forklifter minn ghalqa f’l-Imqabba³⁶ ghall-iscrapyard ta’ Baldacchino il-Marsa, fatt ammess mill-imputat. L-imputat fil-fatt jghid li huwa xtara il-forklifter minghand certu Toni Dalli u dak in-nhar stess irranga ma Attard biex jiehdu ghand Baldacchino.

Illi f’dan l-istadju jkun opportun li jsiru xi osservazzjonijiet dwar id-depozizzjoni ta’ l-imputat. Jibda biex jinghad li hemm diversi inkonsistenzi fid-depozizzjoni tieghu u aktyar minn hekk jghid affarijiet li huma kontradittorji. Dwar l-istat tal-forklifter l-imputat l-ewwel jghid li Dalli qallu li mhux ghall-iscrap, fil-fatt deherlu (l-imputat) li l-forklifter kien ghadu f’kundizzjoni tajba meta rah. F’dawn ix-xenarju la l-prezz li talbu Dalli u lanqas il-prezz li l-imputat talab lil Baldacchino ma kienu jaghmlu sens. L-imputat qal ukoll li hu kien minghalih li forklifter jiswa xi hamest elef Euro. Pero aktar ‘l quddiem fid-depozizzjoni tieghu, u biex jipprova jiggustifika il-prezz li hallas ghalih jghid li Dalli qallu li l-magna ma kenitx tahdem u ma kienx viabbli li tinbdiel ghax tiswa eluf kbar. Dan il-fattur, apparti li huwa kontradittorju ma’ l-asserzjoni li l-forklifter ma kien ghall-iscrap, kellu johloq xi dubbju dwar kemm kien korrett l-imputat fil-hsieb tieghu li forklifter jiswa hamest elef Euro. Jidher ukoll li l-imputat kellu dubbji dwar il-provenjenza tal-forklifter tant li jinsisti li huwa saqsa lil Dalli almenu hames darbiet jekk kienx misruq. L-imputat jghid ukoll li Baldacchino startjah, xeghel u zammu l-forklifter (cioe ma scrappjahx). Din kellu tkun indikazzjoni ohra li dak li qal Dalli li l-magna ma kenitx tahdem kien zbaljat u li allura kienet akbar il-possibilita li l-forklifter fil-fatt kien misruq.

³⁶ Fid-depozizzjoni tieghu l-imputata jghid li l-forklifter kien f’ghalqa l-Gudja; huwa Attard li jghid li l-ghalqa kienet l-Imqabba. Fil-verita l-Gudja u l-Imqabba huma vicin hafna ta’ xulxin u jekk wiehed ma jkunx midhla tal-post facilment jista’ jfixkel fejn qeghda l-ghalqa u cioe hux il-Gudja jew l-Imqabba.

Illi b'applikazzjoni tal-principji emergenti mill-gurisprudenza u dottrina fuq kwotata, u la darba mill-atti jirrizulta li l-imputat kien fil-pussess ta' oggett li kien ghadu kif insteraq, f'cirkostanzi fejn mhux biss messu jissuspetta il-provenjenza illegittima ta' dak l-oggett, imma fejn addirittura kellu dubbji dwar il-provenjenza tieghu, l-oneru dar fuqu biex jaghtu *a credible explanation of the manner in which they came by the goods*. Fil-fehma tal-Qorti dan huma m'ghamlux, anzi, minn dak li qal ikkonvinca lill-Qorti li huwa kien jaf dwar il-provenjenza illecita tal-forklifter.

Illi konsegwentement it-tieni imputazzjoni hija sodisfacjentement pruvata fir-rigward tal-forklifter. Kif diga intqal f'l-atti processwali m'hemm l-ebda prova li turi li l-imputat qatt kien fil-pussess tal-generator u/jew xi oggetti ohra li insterqu flimkien mal-forklifter ghalhekk din it-tieni imputazzjoni ma tirrizultax in kwantu tirriferi ghall-generator u dawk l-oggetti l-ohra.

Ikkunsidrat

Illi peremzz tat-tielet imputazzjoni l-imputat qed jigi akkuzat li kkawza hsara volontarja fil-forklifter.

Illi Francis Borg jghid li meta rega inghata pussess tal-forklifter innota li mhux biss kien mizbuh kulur iehor u kellu bzonn jerga jinzebah ghaliex meta nbidel il-kulur ma nzebax sew, imma kellu diversi hsarat. Huwa jsemmi it-tyres, il-batterija, u bzonn ta' maintenance generali. Il-Qorti m'ghandhiex dubbju li l-forklifter verament saritlu l-hsara pero mill-atti ma jirrizultax min ikkawza din il-hsara. Wiehed ma jistax jinsa li minn meta insteraq sa kemm inghata lura lil Borg l-forklifter ghadda minn diversi idejn: jidher li ghamel zmien ghand Dalli, u ghamel xahar ghand Baldacchino li jammetti li zebaghu u bidillu t-tyres. F'dan ix-xahar Baldacchino kien juzah fi scrapyard u huwa aktar probabli li hafna mill-hsara hsara giet ikkawzata f'dan il-perjodu.

Illi ghalhekk din it-tielet imputazzjoni ma tistax tirrizulta fil-konfront ta' l-imputat.

Ikkunsidrat

Illi permezz ta' l-ahhar imputazzjoni l-imputat qed jigi addebietat bir-recidiva. Ai termini tac-citazzjoni u tan-nota tar-rinviju ghal gudizzju ta' l-Avukat Generali dan l-addebietu qed jigi bazat fuq l-artikoli 49, 50 u 289 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi in sostenn ta' dan l-addebietu l-prosekuzzjoni prezentat sentenza datata 25 ta' Jannar 2011³⁷ permezz ta' liema l-imputat kien instab hati ta' reati relatati ma' traffikar u pussess ta' droga. Huwa kien gie ikkundannat sentejn prigunerija u multa ta' elf Euro.

Illi ai termini ta' l-artikolu 49 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta *persuna titqies recidiva jekk, wara li tkun giet ikkundannata għal reat b' sentenza, ukoll meta mogħtija minn qorti barranija li tkun għaddiet f'gudikat, tagħmel reat ieħor.*

Illi mbagħad ai termini ta' l-artikolu 50 ta' l-istess Kapitolu 9 *meta persuna ikkundannata għal delitt, tagħmel delitt ieħor fi żmien għaxar snin minn dak in-nhar li tkun skontat jew tkun giet maħfura l-piena, jekk iż-żmien ta' dik il-piena kien iżjed minn hames snin, jew fi żmien hames snin, fil-każijiet l-oħra kollha, tista' teħel piena akbar bi grad wieħed mill-piena stabbilita għal dak id-delitt ieħor.*

Illi għalhekk biex persuna tigi trattata bhala recidiva l-prosekuzzjoni trid l-ewwel iggib prova ta' xi kundanna precedenti fil-konfront ta' dik il-persuna u li s-sentenza minn liema tirrizulta dik il-kundanna għaddiet in gudikat. Biex ikun applikabbli l-artikolu 50 irid jigi pruvat ukoll li r-reat il-gdid gie kommess fi żmien għaxar snin jew hames snin (skond jekk il-piena ta' prigunerija tkunx teccedi hames snin) minn meta giet skontata l-piena precedenti.

Illi fil-kaz in ezami hemm prova ta' sentenza mghotija fil-konfront ta' l-imputat odjern, fatt li jista jigi stabbilit mill-konnotati tieghu dettaljati fis-sentenza esebita, u hemm prova li permezz ta' din is-sentenza l-imputat gie ikkundannat sentejn prigunerija u multa ta' elf Euro. Ma ngiebitx prova ta jekk dik is-sentenza għaddietx in gudikat, jekk u meta gietx skontata il-piena karcerarja, u jekk u meta thallsietx il-multa. Fin-nuqqas ta' din il-prova ma jistax jinghad li li hemm prova fil-grad rikjest mill-Ligi ta' kundanna kif jirrikjedu l-artikoli 49 u 50 fuq citati.

Illi l-imputat gie addebietat ukoll bir-recidiva fit-termini ta' l-artikolu 289 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta; skond dan l-artikoli *fil-każijiet ta' recidiva fid-delitti msemminjin f'dan is-Sub-titolu, il-piena tista' tizdied, fil-każ tat-tieni kundanna, bi grad jew tnejn, u fil-każ tat-tielet kundanna jew oħrajn warajha, minn grad sa tliet gradi.*

³⁷ Dok SZ15 a fol 96.

Illi fil-proceduri odjerni l-imputat qed jinsab hati ta' ricettazzjoni³⁸ cioe ir-reat predispost f'l-artikolu 334 tal-Kapitolu 9. Permezz ta'l-unika sentenza esebita in atti u mgħotija fil-konfront tieghu (li fi kwalunkwe kaz mhiex prova sufficjenti ta' kundanna esekuttiva) l-imputat kien instab hati ta' delitti relatati ma traffikar u pussess aggravat ta' droga. F'dawn ic-cirkostanzi l-artikolu 289 ma jistax isib applikazzjoni. Għal kull bon fini jigi rilevat li għalkemm mill-fedina penali tieghu jidher li l-imputat fil-passat kien instab hati ta' attentat ta' serq il-fedina penali mhiex prova sufficjenti ta' recidiva in kwantu mhiex l-ahjar prova.

Illi tenut kont tas-suespost u fin-nuqqas ta'l-ahjar prova in sostenn ta'l-imputazzjoni issa in ezami, din ma tistax titqies bhala pruvata fil-gard rikjest mill-Ligi.

Ikkunsidrat

Illi ai termini ta'l-artikolu 334(a) tal-Kapitolu 9 meta persuna tinstab hatja ta' ricettazzjoni ta' haga gejjja minn serq tehel il-piena ghas-serq skond il-valur tal-haga. Biex is-serq ikun kwalifikat bil-valur, il-valur tal-haga misruqa jrid ikun aktar minn mitejn u tnejn u tletin euro u erbgħa u disgħin ċenteżmu (€232.94). Il-piena għal serq hekk kwalifikat imbagħhad tiddependi fuq jekk idan il-valur jeccediex l-elfejn tliet mija u disgħa u għoxrin euro u sebgħa utletin ċenteżmu (€2,329.37)³⁹.

Illi l-valur tal-forklifiter ful-gurnata li nsteraq ma giex stabbilit bi precizjoni. Francis Borg jgħid li kien jiswa circa tmienja u erbgħin elf Euro (€48,000) pero dan il-valur mgħoti jidher li hu l-prezz li kien hallas għalih u mhux il-valur fil-gurnata li nsteraq. Mill-atti ma jirrizultax kemm kien ilu li nxtara, pero minkejja dan u minkejja li bil-fors kien hemm xi diminuzzjoni fil-valur tieghu il-Qorti m'għandhiex dubbju li kien jiswa ferm aktar minn €2,329.37⁴⁰ u li għalhekk għandha tapplika l-piena stabbilita f'l-artikolu 279(b) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi tenut kont ta' dan u tenut kont tal-fedina penali refrettarja tieghu minn liema jirrizulta li l-imputat donnu ma jridx jaqbad it-triq tar-riabilitazzjoni l-Qorti hija tal-fehma li għandha timponi piena karcerarja effettiva.

Għal dawn il-motivi l-Qorti, fil-waqt li ma ssibx lill-imputat hati ta'l-ewwel, it-tielet u r-raba imputazzjonijiet migħuba kontra tieghu u tilliberah minnhom,

³⁸ L-artikolu 334 huwa wiehed minn dawk id-disposizzjonijiet li jghodd għat-Titolu IX u konsegwentement anke għas-Sub Tiotolu I tieghu.

³⁹ Dan ai termini ta'l-artikolu 279 tal-Kapitolu 9.

⁴⁰ Anke l-imputat kien tal-fehma li kien jiswa xi hames telef Euro.

wara li rat l-artikolu 334(a) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta ssib lill-imputat hati tat-tieni imputazzjoni migjuba kontra tieghu u tikkundannah erbatax il-xahar prigunerija.

DR. DOREEN CLARKE
MAGISTRAT